15/08/2024

15 Αυγούστου: Κοίμηση της Θεοτόκου

/ Ορθόδοξες Προβολές

- **Γράφει ο Λάμπρος Σκόντζος, Θεολόγος**

Μέσα στην σωματική και πνευματική νωχέλεια του καλοκαιριού η Εκκλησία μας προβάλει, ως μια δροσερή νοητή όαση και πνευματική ανάταση, τη μεγάλη εορτή της Παναγίας μας. Το δεκαπενταύγουστο, ή όπως το ονομάζουν πολλοί «το Πάσχα του καλοκαιριού», αποτελεί έναν σπουδαίο εορτολογικό σταθμό του εκκλησιαστικού ενιαυτού. Η κορυφαία αυτή εορτή είναι για ολόκληρη την Ορθοδοξία και ιδιαίτερα για μας του Έλληνες, που ευλαβούμαστε τη Θεοτόκο κατά τρόπο ξεχωριστό, μια ευκαιρία να εκφράσουμε ολόθυμα την τιμή μας προς το ιερό Της πρόσωπο, κι αυτό διότι η προσωπική και εθνική μας ζωή είναι συνυφασμένη με την υψηλή σκέπη και προστασία της Μεγάλης Μάνας, του κόσμου. Μεγάλα προσκυνηματικά κέντρα της χάρης Της (Τήνος, Πάρος, Βέρμιο, κ.α.) θα γίνουν και φέτος πόλοι έλξης χιλιάδων πιστών. Ακόμα πλήθος άλλων ναών αφιερωμένοι στην σεπτή Της Κοίμηση θα

πανηγυρίσουν λαμπρά και θα τιμήσουν όπως πρέπει την έξοδό Της από τον κόσμο και την είσοδό Της στην ατέρμονη αιωνιότητα και την περίλαμπρη δόξα.

Τα ιερά βιβλία της Καινής Διαθήκης δεν αναφέρουν δυστυχώς τίποτε για την ζωή της Παναγίας μας μετά την Ανάσταση του Κυρίου και την Πεντηκοστή. Την σιωπή αυτή έρχεται να αναπληρώσει η ιερά Παράδοση της Εκκλησίας μας, η οποία, όπως είναι γνωστό, μαζί με την Αγία Γραφή, αποτελεί την πηγή της πίστεώς μας. Η ευσέβεια, ο σεβασμός και αγάπη των πιστών της ιεροσολυμίτικης εκκλησίας προς την Θεοτόκο διέσωσαν ορισμένα στοιχεία της ζωής Της, τα οποία καταγράφηκαν αργότερα στα έργα των Πατέρων και στην υμνολογία της Εκκλησίας μας.

Σύμφωνα με αυτά η Μητέρα του Κυρίου μας μετά την Ανάσταση του Κυρίου παρέμεινε ένα απλό, αλλά επίλεκτο μέλος της εκκλησίας της Ιερουσαλήμ. Οι απόστολοι, οι ποιμένες και οι πιστοί της Εκκλησίας έτρεφαν απεριόριστη αγάπη και σεβασμό προς Αυτήν. Στους δύσκολους καιρούς του διωγμού των χριστιανών στην Παλαιστίνη (Πράξ.8,1) η Παναγία μας έγινε προφανώς ο μεγάλος παρήγορος αυτών. Πόσα χρόνια έζησε δεν γνωρίζουμε. Πάντως δεν πρέπει να γεύθηκε το επώδυνο γήρας. Ο Κύριος Ιησούς Χριστός την πήρε γρήγορα κοντά Του πιθανότατα γύρω στα πενήντα Της χρόνια.

Όταν ήρθε η ώρα λοιπόν της εξόδου Της στάλθηκε και πάλι ο αρχάγγελος Γαβριήλ να της αναγγείλει την θέληση του Θεού και Υιού Της. Ενώ προσευχόταν στον οίκο Της στην Ιερουσαλήμ παρουσιάστηκε ο άγγελος και της προσέφερε ένα μικρό κλαδί φοίνικα και της είπε: «Χαίρε κεχαριτωμένη Μαρία. Σου φέρνω μήνυμα από τον Υιό Σου. Ήρθε η ευλογημένη ώρα να πας κοντά Του και να δοξαστείς όπως σου ταιριάζει. Ετοιμάσου λοιπόν και σε τρεις ημέρες θα έρθει Εκείνος να πάρει την τίμια και αμόλυντη ψυχή Σου». Μετά από αυτό και αφού συνήλθε από την οπτασία, χάρηκε πολύ και κίνησε βιαστικά να ανέβει στο αγαπημένο Της Όρος των Ελαιών για να προσευχηθεί, εκεί που προσευχήθηκε για τελευταία φορά ο Υιός Της πριν από το πάθος Του. Συνήθιζε να ανεβαίνει συχνά και να προσεύχεται εκεί.

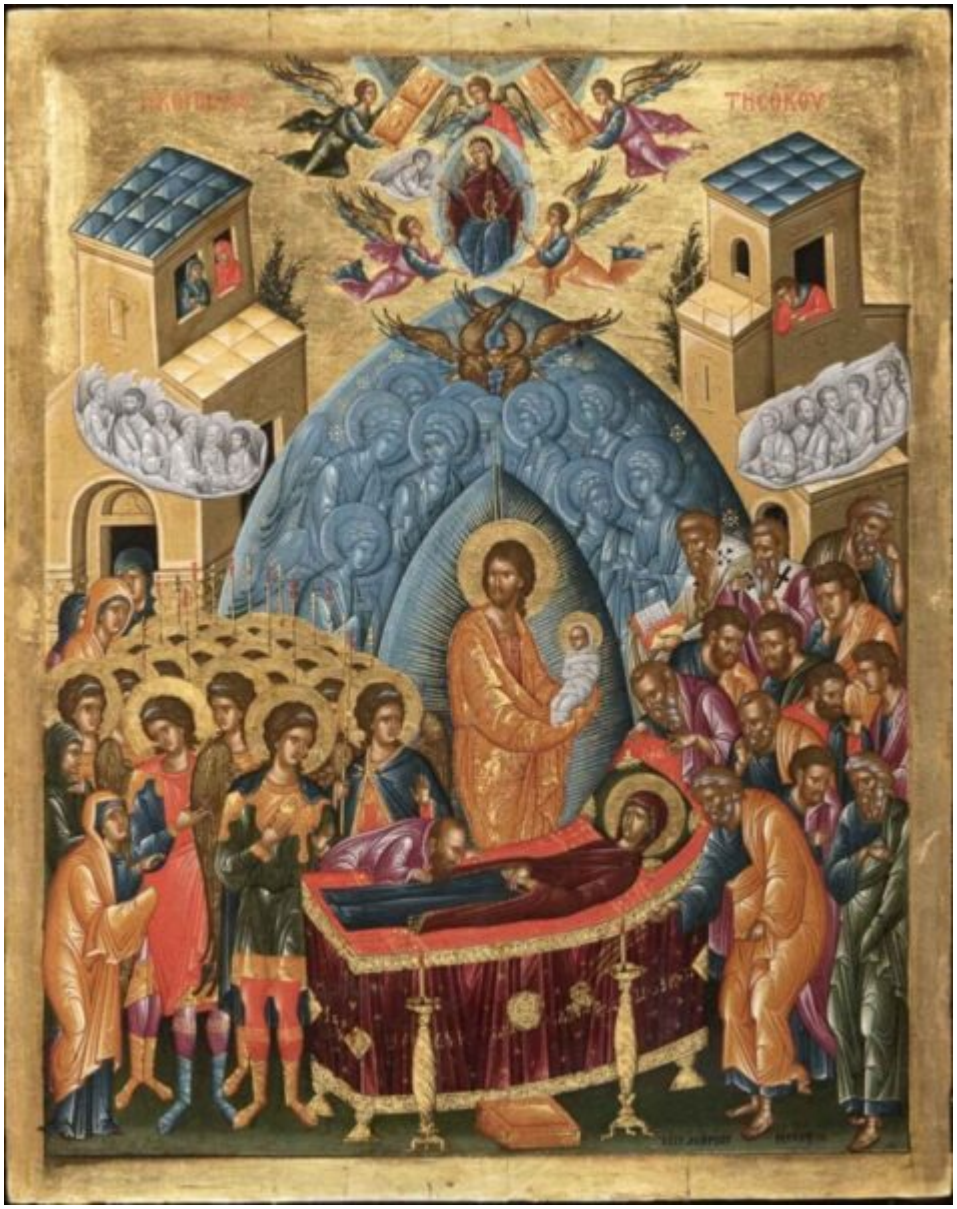

Ανηφορίζοντας το μονοπάτι συνέβη το απροσδόκητο: Τα δένδρα και οι θάμνοι του δρόμου έγερναν και την προσκυνούσαν! Η άψυχη και άλογη κτίση, όπως είχε εναντιωθεί την ώρα του σταυρικού πάθους του Κυρίου και Υιού Της, τώρα αποκτά ξανά κρίση και συναίσθημα και προσκυνά την Βασίλισσα του κόσμου! Κατευθύνθηκε στο σημείο εκείνο του κήπου που είχε προσευχηθεί και ο Κύριος.

Γονάτισε ταπεινά, ύψωσε τα σεπτά της χέρια και ατένισε τον ουρανό και αφού ευχαρίστησε το Θεό τον παρακάλεσε για την σωτηρία του κόσμου. Καθ' όλη τη διάρκεια της προσευχής Της ένα ουράνιο φως Την έλουζε. Το τίμιο και άγιο πρόσωπό Της έλαμπε από θεία ενέργεια.

Μετά γοργά γύρισε στον οίκο Της και άρχισε να ετοιμάζει τα απαραίτητα της κηδείας Της. Μάζεψε επίσης τους συγγενείς και πιστούς φίλους και φίλες Της και τους ανακοίνωσε την θέληση του Κυρίου να την καλέσει κοντά Του. Εκείνοι όταν

το άκουσαν ξαφνιάστηκαν και άρχισαν να θρηνούν το χωρισμό της Μητέρας του Κυρίου. Εκείνη τους παρηγόρησε λέγοντάς τους πως αυτή είναι η θέληση του Θεού και πως από την θέση Της στον ουρανό θα πρεσβεύει πάντοτε για ολόκληρο το ανθρώπινο γένος. Για παρηγοριά τους δώρισε δύο από τα φορέματά Της, την σκέπη (το μαντίλι της κεφαλής) και την εσθήτα Της, τα οποία αποτέλεσαν κατόπιν από τους πολυτιμότερους θησαυρούς της Εκκλησίας μας!

Την Τρίτη ημέρα μετά την επίσκεψη του αρχαγγέλου, η Κυρία Θεοτόκος αφού ντύθηκε μόνη Της τα νεκρικά Της ενδύματα, κάλεσε και πάλι τους φίλους Της και ξάπλωσε ήρεμα στην κλίνη Της. Τότε συνέβη το εξής θαυμαστό γεγονός: Μια δυνατή βοή ακούστηκε στον σπίτι Της, μια φωτεινή νεφέλη το κάλυψε. Πάραυτα μεταφέρθηκαν σε νεφέλες από τα πέρατα της οικουμένης οι άγιοι Απόστολοι προκειμένου να παραβρεθούν στην έξοδό Της. Κατά τον ίδιο τρόπο μεταφέρθηκε επίσης ο απόστολος Παύλος, ο Διονύσιος ο Αρεοπαγίτης και ο άγιος Ιερόθεος, πρώτος επίσκοπος των Αθηνών, ο άγιος Τιμόθεος και άλλα σημαίνοντα πρόσωπα της Εκκλησίας. Η Κυρία Θεοτόκος, αφού χαιρέτισε και ευλόγησε όλους, παρέδωσε την αγία ψυχή Της στα χέρια του Υιού Της ο Οποίος κατέβηκε από τον ουρανό για να την παραλάβει ο Ίδιος.

Οι συγκεντρωμένοι απόστολοι, οι προεστοί της εκκλησίας των Ιεροσολύμων και ο πιστός λαός άρχισαν να ψάλλουν εξόδιους ύμνους στην Θεομήτορα. Ταυτόχρονα ακούστηκε να συμψάλλει στρατιά αγγέλων από τον ουρανό! Η ουράνια μελωδία ακούστηκε σε ολόκληρη την πόλη. Φόβος και έκσταση κατέλαβε τους κατοίκους της αγίας πόλεως. Μόνο οι σκληρόκαρδοι και φθονεροί Ιουδαίοι δεν συγκινήθηκαν από αυτό το θαυμαστό γεγονός.

Μετά σχηματίσθηκε νεκρική πομπή η οποία κατευθυνόταν στο χωριό Γεθσημανή, όπου θα θάπτονταν το τίμιο σκήνωμά Της. Οι θρήνοι του πιστού λαού, που είχε χάσει την Μάνα του, έσμιγαν με τις ψαλμωδίες των αποστόλων. Στα ιλαρά πρόσωπά τους κυλούσαν δάκρυα λύπης και χαράς.

Πριν φτάσουν στον τόπο της ταφής έφτασαν φανατικοί Ιουδαίοι και θέλησαν να βεβηλώσουν την έξοδο της Μητέρας του Ιησού, τον Οποίο μισούσαν θανάσιμα. Με ύβρεις, απειλές και λοιδορίες προκαλούσαν την σεμνή ομήγυρη. Κάποιος από αυτούς είχε την αναίδεια να πλησιάσει το σεπτό φέρετρο της Θεοτόκου, με σκοπό να ρίξει στο έδαφος το άγιο σκήνωμα. Μόλις τόλμησε να αγγίξει το στολισμένο με μυρωδάτα άνθη νεκροκρέβατο, πάραυτα κόπηκαν και τα δυο του χέρια και έμειναν κολλημένα σε αυτό. Ταυτόχρονα έχασε και το φως του! Τότε κατάλαβε την αισχρότατη πράξη του και με φωνές γοερές δήλωνε την μετάνοιά του και παρακαλούσε την Παναγία να τον λυπηθεί και να τον θεραπεύσει. Και ω του θαύματος, ο άνθρωπος εκείνος θεραπεύτηκε αμέσως! Κατόπιν ομολόγησε την

ανομία και την απιστία του και έγινε χριστιανός. Με δάκρυα στα μάτια ακολουθούσε και αυτός την ιερή πομπή. Αντίθετα οι άλλοι σύντροφοί του παρέμειναν ψυχροί και αμετανόητοι μπροστά στο μεγάλο θαύμα της Θεομήτορος!

Εκεί στο ήσυχο χωρίο της Γεθσημανή έγινε η κήδευση του άχραντου λειψάνου της Παναγίας μας. Το θεοδόχο σώμα Της, τέθηκε σε περιποιημένο μνημείο, που ετοίμασαν οι Χριστιανοί της αγίας πόλεως. Με λυγμούς και δάκρυα οι άγιοι απόστολοι και οι άλλοι Χριστιανοί σφράγισαν το μνημείο και αποχώρησαν.

Η ευσεβής παράδοση της Εκκλησίας μας αναφέρει πως μετά την ταφή και αφού πέρασαν τρεις ημέρες, έφτασε στην Γεθσημανή αργοπορημένος ο απόστολος Θωμάς από τις μακρινές Ινδίες, όπου έκανε ιεραποστολή. Ζήτησε επίμονα, με δάκρυα στα μάτια και λύπη πολύ, να του ανοίξουν τον τάφο για να δει και να προσκυνήσει για τελευταία φορά το τίμιο σκήνωμα της αγαπημένης Μητέρας του Δασκάλου του. Μπροστά στην επιμονή του οι άλλοι απόστολοι άνοιξαν τον τάφο και, ω του θαύματος, ο τάφος ήταν κενός, ο Κύριος μετέστησε το πάνσεπτο σώμα Της στον ουρανό, ώστε να μην γευτεί την φυσική φθορά. Η αργοπορία το Θωμά χαρακτηρίστηκε από την Εκκλησία ως οικονομία του Θεού, για να γίνει γνωστή η μετάσταση της Κυρίας Θεοτόκου! Ο κενός τάφος Της στην Γεθσημανή αποτελεί μέχρι σήμερα πηγή αγιασμού των μυριάδων πιστών που τον επισκέπτονται κάθε χρόνο και τεκμήριο της μετάστασής Της στον ουρανό.

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΣΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΣΩΤΗΡΙΑΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Η ιερή μνήμη της Κοιμήσεώς της Παναγίας μας είναι, όπως είπαμε, μια καλή ευκαιρία να εκδηλώσει ο ευσεβής λαός των πιστών την αγάπη, τον σεβασμό, και την ευγνωμοσύνη του προς Αυτήν, η Οποία όντας άνθρωπος, αξιώθηκε να γίνει το τιμιότατο θείο δοχείο, το ιερότατο σκεύος, ώστε να δεχτεί τον άπειρο Θεό στο καθαρότατο σαρκίο Της, να κυοφορήσει τον άναρχο και αναλλοίωτο Θεό στην τίμια γαστέρα Της, να θρέψει τον απόλυτα αυτάρκη Θεό από τα παρθενικά Της αίματα, να κρατήσει στα σεπτά Της χέρια τον «αχώρητον παντί».

Το ιερό πρόσωπο της Θεοτόκου αποτελεί, σύμφωνα με την ορθόδοξη θεολογία μας, μέρος του απερινοήτου μυστηρίου της Θείας Οικονομίας. Μετά τον Τριαδικό Θεό Αυτή κατέστη το κύριο πρόσωπο, το οποίο συνέβαλε ουσιαστικά στην υλοποίηση του σχεδίου της σωτηρίας του ανθρωπίνου γένους. Εκλέχτηκε από το Θεό ανάμεσα σε εκατομμύρια άλλα κορίτσια, αμέτρητων γενεών, ως η καθαρότερη και αγιότερη ανθρώπινη ύπαρξη, προκειμένου να γίνει Θεοτόκος. Οι Πατέρες της Εκκλησίας μας λένε πως για την υλοποίηση του σχεδίου της σωτηρίας του ανθρωπίνου γένους, ο

Θεός έδωσε τον Υιό του τον μονογενή και η ανθρωπότητα έδωσε την Παναγία. Στο ιερό πρόσωπο Εκείνης έγινε η μεγάλη συνάντηση Θεού και ανθρώπου. Μέσα στο πάναγνο σώμα Εκείνης έγινε η μεγάλη καταλλαγή (Εφεσ.2,16) και από αυτό ξεκίνησε η σωτηρία του ανθρωπίνου γένους, η αναδημιουργία και η θέωση του πεπτωκότος ανθρώπου.

Ο μεγάλος Πατέρας της αρχαίας Εκκλησίας άγιος Ειρηναίος (+199) παραλλήλισε και σύγκρινε την Θεοτόκο με την προμήτορα του ανθρωπίνου γένους, την Εύα, ώστε να δείξει τη διαφορά μεταξύ τους. Η παρθένος Εύα δεν έκαμε καλή χρήση των θείων δωρεών και δυνατοτήτων, που είχε λάβει από το Θεό, αλλά τα χρησιμοποίησε για το κακό και την καταστρατήγηση του θείου θελήματος. Η αιτία και η ρίζα της ανταρσίας αυτής υπήρξε ο εγωισμός και η έπαρση. Αν εκείνη υπήρξε φορέας της αλαζονείας, η Παναγία υπήρξε το πρότυπο της υπακοής και της ταπείνωσης. Ο ιερός πατήρ τονίζει πως «... η Εύα (έπρεπε) να αποκατασταθή εν τη Μαρία, ίνα μια παρθένος να γίνη συνηγόρος άλλης παρθένου και να εξαλήψη την ανυπακοήν της πρώτης δια της παρθενικής υπακοής» (Ειρ. Επιδ. Αποστ. Κηρύγματος 32,33). Επίσης ο άγιος Κύριλλος Ιεροσολύμων (+ 386) έγραψε πως «Δια παρθένου της Εύας ήλθεν ο θάνατος, έδει δια παρθένου, μάλλον δε εκ παρθένου φανήναι την ζωήν» (Κυρίλ. Ιερ. Κατηχ. 12,ιε΄). Η ευλογημένη ρήση Της προς τον άγγελο του ευαγγελισμού «ιδού η δούλη Κυρίου γένοιτό μοι κατά το ρήμα σου» (Λουκ.1: 38) αποτελεί σαφώς την πεμπτουσία της συμβολής Της στο έργο της εν Χριστώ σωτηρίας του κόσμου.

Το πρώτο ανθρώπινο πλάσμα, στο οποίο αποκαταστάθηκε η ανθρώπινη φύση στην αρχαία προπτωτική της μορφή και ωραιότητα, υπήρξε η Θεοτόκος. Με την επέλευση του Αγίου Πνεύματος κατά τον Ευαγγελισμό (Λουκ.1, 35) καθαρίστηκε

από τον ρύπο του προπατορικού αμαρτήματος, τον οποίο έφερε και Αυτή εκούσα, ως μέτοχος της ανθρώπινης φύσεως, καθιστώντας Την πλέον άμωμη κηλίδος ώστε, να δεχτεί στα αγνά σπλάχνα Της το «πυρ της θεότητος» και να μην καεί. Από τότε έγινε η «Κεχαριτωμένη», η αγιοτέρα ύπαρξη μετά τον Τριαδικό Θεό. Στο πρόσωπό Της έγινε η απαρχή της λυτρώσεως του κόσμου και της θεώσεως του ανθρώπου.

Η συμβολή της Παναγίας μας κατά τη διάρκεια του επί γης απολυτρωτικού έργου του Χριστού υπήρξε τεράστιο. Βρισκόταν συνεχώς πλάι στον Λυτρωτή μας, από τη Γέννηση ως το Πάθος, την Ανάσταση και την Ανάληψη. Δοκίμασε, ως μητέρα, τις πίκρες των παθημάτων του Θείου Γιου της, με αποκορύφωμα εκείνη του σταυρικού θανάτου Του. Ένοιωσε κοντά Του την αγωνία Εκείνου για την υλοποίηση του θείου σχεδίου της σωτηρίας του κόσμου . Σύμφωνα επίσης με την αρχέγονη παράδοση της Εκκλησία μας Αυτή ήταν που εμψύχωνε τους διωκόμενους πρώτους χριστιανούς της νεαρής Εκκλησίας των Ιεροσολύμων.

Κοντολογίς η επί γης ζωή της Παναγίας μας υπήρξε ένας συνεχής αγώνας και προσφορά για τη σωτηρία του ανθρωπίνου γένους. Αυτό το γνωρίζει πολύ καλά ο πιστός λαός του Θεού, γι’ αυτό αποδίδει στη Θεοτόκο, από την αρχαιότητα ως σήμερα, ύψιστη τιμή, τη μεγαλύτερη, μετά τον Τριαδικό Θεό. Πρέπει να σημειωθεί εδώ, πως μόνο η Ορθοδοξία μας αποδίδει την δέουσα τιμή στην Μητέρα του Κυρίου μας.

Το πρώτο δεκαπενθήμερο του Αυγούστου είναι αφιερωμένο στην Παναγία μας. Οι Ορθόδοξοι πιστοί, συμμετέχουμε καθημερινά στις ακολουθίες των υπέροχων Παρακλητικών Κανόνων, νηστεύουμε, εξομολογούμαστε, κοινωνούμε. Τρέχουμε με δάκρυα στα μάτια να εναποθέσουμε σε Αυτή τις δυσκολίες και τα βάσανα της ζωής μας, Την παρακαλούμε με ζέση ψυχής να ελαφρώσει τον βαρύ ζυγό μας, διότι πιστεύουμε ακράδαντα πως η γλυκιά Θεομάνα και μετά την σεπτή Της Κοίμηση συνεχίζει να αγαπά και να νοιάζεται για μας τους ανθρώπους. Μέσα στη μεγάλη καρδιά Της υπάρχει χώρος για τον κάθε άνθρωπο, όχι μόνο για τους πιστούς, αλλά και για τους αμαρτωλούς και ασεβείς , ακόμα και για τους υβριστές Της! Η μακάρια θέση Της κοντά στον Υιό Της και Θεό μας Ιησού Χριστό, της δίνει την ευχέρεια να προσεύχεται για τον καθένα μας, για κάθε μας πρόβλημα. Τα αποτελέσματα των βοηθειών Της είναι απτά. Γι’ αυτό ψάλλουμε στον περίφημο Μικρό Παρακλητικό Κανόνα προς Αυτήν: «Ουδείς προστρέχων επί σοι κατησχυμένος από σου εκπορεύεται, αγνή Παρθένε Θεοτόκε, αλλ’ αιτείται την χάριν και λαμβάνει το δώρημα, προς το συμφέρον της αιτήσεως».